

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти
Протокол № 6
від 26 грудня 2019 року

Директорка БІНПО _____ В.В. Сидоренко

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

галузі знань: 01 Освіта

шифр та назва галузі знань

категорії слухачів: старші майстри закладів професійної

(професійно-технічної) освіти

назва категорії слухачів

**Тема: Розвиток професійної компетентності старших майстрів
закладів професійної (професійно-технічної) освіти**

Біла Церква – 2019

Розроблено робочою групою Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України.

Укладачі:

Харагірло В.Є – в.о. завідувача кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України;

Єрмоленко А.Б. – завідувач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, кандидат політичних наук, доцент;

Даценко А.С. – в.о. завідувача кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України, кандидат історичних наук.

Наукові редактори:

Сидоренко В.В., докторка педагогічних наук, доцентка, директорка Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України;

Рецензенти:

Дяків В.В., директор Державного навчального закладу "Центр професійно-технічної освіти №1 м. Вінниці.

ЗМІСТ

ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	4
ОБСЯГ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	5
РІВЕНЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ.....	5
I МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ.....	5
II ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ.....	6
2.1. Функціональна спрямованість.....	6
2.2. Фокус.....	6
2.3. Орієнтація.....	6
2.4. Особливості, унікальність програми	7
2.5. Цільова група.....	8
2.6. Науково-методичне забезпечення.....	8
III ПРОФЕСІЙНІ ВИМОГИ І ПРОДОВЖЕННЯ НАВЧАННЯ.....	9
3.1. Професійні вимоги (компетенції)	9
3.2. Продовження навчання	9
IV СТИЛЬ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ.....	9
4.1. Підходи до викладання і навчання	9
4.2. Система оцінювання.....	9
V ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
5.1. Інтегральна компетентність	11
5.2. Загальні компетентності.....	14
5.3. Спеціальні (фахові)	16
VI ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	20
6.1. Зміст і навчальні елементи Програми	20
6.2. Навчальний план Програми.....	30
6.3. Ключові слова.....	33
6.4. Список рекомендованих джерел.....	34

ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬОЇ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ) ПРОГРАМИ

Освітньо-професійна програма (далі – Програма) підвищення кваліфікації є нормативним документом для організації освітнього процесу для категорії слухачів «Старші майстри закладів професійної (професійно-технічної) освіти» за напрямом 01 Освіта, який розроблено на засадах компетентнісного, андрагогічного, особистісно-зорієнтованого, акмеологічного, системного тощо підходів, сучасних модульних технологій, принципів, на основі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікації», Постанови кабінету Міністрів України «Про порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» (від 21 серпня 2019 р. № 800); згідно із нормативними вимогами діючого законодавства до посади «старший майстер закладу професійної (професійно-технічної) освіти», Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, Проекту Європейської Комісії «Гармонізація освітніх структур в Європі» та Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (затвердженого Вченою радою БІНПО, протокол № 5 від 27.11.2019 р.); з урахуванням положень Програми ЄС для підтримки реформи професійно-технічної освіти в Україні “EU4Skills: «Кращі навички для сучасної України», вимог МОН України щодо впровадження державних стандартів робітничих професій на модульно-компетентнісній основі.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації є нормативним документом для організації освітнього процесу підвищення кваліфікації слухачів категорії «Старші майстри закладів професійної (професійно-технічної) освіти» в Інституті, що встановлює:

- профілі ключових, спеціальних (фахових, посадових), загальнопрофесійних компетентностей;
- вимоги до змісту підвищення кваліфікації на компетентнісній основі;
- нормативний зміст підвищення кваліфікації слухачів КПК, сформульований у термінах результатів навчання, досягнення яких передбачає оновлення, удосконалення, розвиток системи цінностей, знань, практичних умінь і навичок, які здобуті за 7 і 8 кваліфікаційними рівнями вищої освіти Національної рамки кваліфікацій;
- вимоги до вибіркового складника підвищення кваліфікації;
- нормативні терміни навчання за різними формами навчання;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості підвищення кваліфікації в умовах післядипломної освіти тощо.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації використовується в процесі: розроблення й коригування робочих навчальних програм; визначення

профілів професійних компетентностей відповідно до Класифікатора професій працівників за категоріями; визначення форм оцінювання результатів навчання слухачів; розроблення навчальних і робочих навчальних планів за певною категорією працівників системи освіти.

Освітньо-професійну програму підвищення кваліфікації старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти розроблено на основі типових програм підвищення кваліфікації, що затверджуються МОН України.

Освітня (освітньо-професійна) програма є підставою для розробки та коригування робочих навчальних програм підвищення кваліфікації старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Підвищення кваліфікації за напрямом 01 Освіта категорії «Старші майстри закладів професійної (професійно-технічної) освіти» передбачає розвиток професійної компетентності слухачів на підставі соціальних запитів та державних вимог на основі їх базової освіти, професійного та життєвого досвіду, особистих інтересів.

Обсяг освітньої програми.

Підвищення кваліфікації старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти може здійснюватися заочною, очно-дистанційною, дистанційною та заочною формами навчання. Загальна тривалість навчання складає – 210 год./ 7 кредитів ECTS

Рівень освітньої програми визначається згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»¹, відповідно до частини шостої статті 59 Закону України «Про освіту» та відповідно до вимог 7 і 8 кваліфікаційних рівнів вищої освіти Національної рамки кваліфікацій.²

За результатами опанування освітньо-професійної програми старші майстри закладів професійної (професійно-технічної) освіти мають удосконалити та розвинути психолого-педагогічну, методичну, економіко-правову компетентності, компетентність з охорони праці та безпеки життєдіяльності, цифрову компетентність, зокрема у частині використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій в освітньому процесі, включаючи електронне навчання, інформаційну та кібернетичну безпеку; мовленнєву, комунікаційну, інклюзивну, емоційно-етичну компетентності. Також програма спрямована на розвиток професійних (спеціальних (фахових)) компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, ознайомлення із сучасним устаткуванням, обладнанням,

¹ Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800, Київ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF>

² Про затвердження Національної рамки кваліфікацій {Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 509 від 12.06.2019} : Постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1341, Київ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/paran12#n12>

технікою, станом і тенденціями розвитку галузі економіки, підприємства, організації та установи, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями (для працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти).

Відповідно до Національної рамки кваліфікацій інтегральна компетентність для осіб, що, згідно чинного законодавства, мають право займати посаду старшого майстра закладу професійної (професійно-технічної) освіти визначена 7 та 8 рівнях:

Рівень	Знання	Уміння / Навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
7	Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.			
	Концептуальні наукові та практичні знання Критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації збір, інтерпретація та застосування даних спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово	управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти організації та керівництво професійним розвитком осіб та груп здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії
8	Здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної			

діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог			
<p>Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень</p> <p>Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань</p>	<p>спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур</p> <p>здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах</p> <p>здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності</p>	<p>зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються</p>	<p>управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів</p> <p>відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів</p> <p>здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії</p>

А. МЕТА. ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ.

Мета освітньої (освітньо-професійної) програми	є розвиток професійних та ключових компетентностей старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечують результативність їх професійної діяльності та сприяють особистому розвитку в умовах соціальних трансформацій та євроінтеграційних процесів в освіті.
Основні завдання:	<ul style="list-style-type: none"> • удосконалення та розвиток професійно-педагогічної компетентності шляхом опанування сучасних освітніх технологій, методик загальної та професійної педагогіки, психологічних засад трудової діяльності; • розвиток науково-методичної та спеціальної (фахової) компетентностей шляхом удосконалення умінь щодо проектування, організації та контролю професійно-практичної

	<p>підготовки кваліфікованих робітників;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ознайомлення із прогресивними методами організації праці, необхідними для здійснення якісної підготовки кваліфікованих робітників; • оновлення знань із нормативно-правової бази діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти, законодавства про працю, охорону праці та вимоги безпеки життєдіяльності, нормативного забезпечення фінансово-економічної діяльності закладів професійної освіти; • розвиток умінь щодо впровадження інноваційних форм і методів освітнього менеджменту та цифрових технологій; • розвиток комунікативних навичок, технологій підтримки позитивного соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі.
--	---

В. ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ:

1. Функціональна спрямованість.	Професійний розвиток старших майстрів відповідно до державної політики у галузі професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечення її якості.
2. Фокус Програми.	Оновлення професійно-технічної освіти на основі впровадження державних стандартів з конкретних робітничих професій на основі модульно-компетентнісного підходу у співпраці з підприємствами-замовниками робітничих кадрів.
3. Орієнтація Програми.	<p>Програма орієнтована на встановлення (підвищення, підтвердження) кваліфікації старшого майстра. А саме: оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетентностей у психолого-педагогічній, методичній, організаційно-управлінській діяльності;</p> <p>засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання;</p> <p>вивчення прогресивного досвіду сучасного виробництва, ознайомлення з досягненнями науки, техніки і виробництва та перспективами їх розвитку;</p> <p>ознайомлення із специфікою умов, станом і тенденціями розвитку підприємств, організацій та установ, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідними професіями;</p>

	<p>застосування інноваційних технологій реалізації змісту підвищення кваліфікації, що передбачає його диференціацію, індивідуалізацію, запровадження дистанційних, інформаційно-комунікаційних технологій навчання.</p>
<p>4. Особливості Програми. Її унікальність</p>	<p>Програма складається з семи модулів, та реалізується в три етапи за <i>очно-дистанційною та очно-заочною формами навчання</i>, передбачається самостійне оволодіння частиною матеріалу на дистанційному (заочному) етапі навчання; оптимальне співвідношення форм навчального навантаження (аудиторних годин, дистанційного навчання в синхронному режимі, самостійної роботи тощо, визначається запитами замовника та специфікою цільової аудиторії). Навчальні модулі містять відповідні теми, що мають теоретичні та практичні навчальні матеріали й об'єднані за ознакою відповідності змісту, навчальній меті, завданням модуля.</p> <p>Кінцевий результат підвищення кваліфікації – умотивовані активні здобувачі кваліфікацій, які прагнуть безперервного професійного розвитку, самореалізації і кар'єрного зростання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>цілісна особистість</i> (усебічно розвинена, здатна до вибору індивідуальної освітньої траєкторії, навчання впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, розвитку професійної кар'єри, підприємництва та самозайнятості); • <i>фахівець</i> (конкурентоздатна та мобільна на ринку праці особистість, яка набуває ключових, професійних і загальнопрофесійних компетентностей відповідно до її інтересів, здібностей, можливостей, потреб економіки та суспільства); • <i>відповідальний громадянин</i> (успішна особистість з активною громадянською позицією, морально-етичними якостями, відповідальна за результати власної діяльності задля сталого розвитку). <p>Для безперервного здобуття професійних кваліфікацій упродовж життя, поєднання навчання на виробництві, у закладах професійної та вищої освіти всіх типів та форм підпорядкування, визнання професійних кваліфікацій передбачено створення єдиного освітнього</p>

	простору професійної освіти і навчання.
--	---

5. Цільова група.

Цільова група	<p>Освітньо-професійної програми підвищення кваліфікації є педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти: старші майстри та/або майстри виробничого навчання (як резерв на зайняття посади старшого майстра).</p> <p>На зазначені посади педагогічних працівників можуть призначатися фахівці виробництва, сфери послуг, які мають вищу педагогічну або вищу освіту відповідного професійного спрямування та психолого-педагогічну підготовку.</p> <p>Стаж роботи на інженерних або педагогічних посадах – не менше 2 років.</p>
----------------------	--

6. Науково-методичне забезпечення програми включає:

- стандарти вищої освіти;
- навчальні плани;
- робочі навчальні плани;
- робочі навчальні програми з усіх модулів (тем, спецкурсів);
- цифрові науково-методичні комплекси;
- підручники і навчальні посібники за тематикою навчальних модулів;
- наукові зарубіжні й вітчизняні друковані та електронні джерела з проблематики професійно-педагогічної діяльності старших майстрів;
- матеріали інтерактивних лекцій, практичних занять (навчальних тренінгів), семінарів, тематичної дискусії, конференції з обміну досвідом;
- списки рекомендованих джерел;
- індивідуальні завдання для самостійної роботи слухачів;
- завдання для самоконтролю;
- методичні матеріали для педагогічних працівників з питань самостійного опрацювання фахової літератури, написання випускних робіт;
- інші науково-методичні матеріали, які визначає кафедра та науково-педагогічні працівники тощо.

С. Професійні вимоги (компетенції) і продовження навчання:

1. Професійні вимоги (компетенції) старшого майстра закладів професійної (професійно-технічної) освіти.	Професійні вимоги (компетенції) старшого майстра закладів професійної (професійно-технічної) освіти визначаються посадовими інструкціями.
	Старший майстер закладів професійної (професійно-технічної) освіти повинен вміти планувати, організувати та контролювати професійно-практичну підготовку в умовах закладу професійної освіти та підприємства.
	Створювати умови для творчих пошуків та інноваційної діяльності педагогічних працівників.
	Здійснювати розробку та вдосконалення комплексного методичного забезпечення професійно-практичної підготовки.
	Сприяти впровадженню інноваційних педагогічних та новітніх виробничих технологій.
	Контролювати дотримання майстрами виробничого навчання та працівниками навчально-виробничих майстерень, полігонів і лабораторій правил внутрішнього трудового розпорядку навчального закладу, вимог правил охорони праці та протипожежної безпеки згідно з чинним законодавством.
	Готувати проекти договорів та разом із майстрами виробничого навчання визначати робочі місця, що відповідають вимогам навчальних програм для проходження учнями виробничої практики.
	Контролювати виконання учнями кваліфікаційних (пробних) робіт.
	Організувати професійно-практичну підготовку відповідно до програм виробничого навчання, сучасного стану технологічного розвитку виробництва.
	Здійснювати контроль за веденням встановленої обліково-звітної документації щодо показників роботи навчальних майстерень, полігонів і лабораторій.
	Забезпечувати проведення професійно-практичної підготовки, ведення технічної та плануючої документації.
	Забезпечувати умови для засвоєння здобувачами освіти освітніх програм на рівні обов'язкових державних вимог; організувати і контролювати їхню самостійну

	роботу.
	Використовувати ефективні форми, методи і засоби навчання, сучасні педагогічні технології.
	Формувати у майбутніх кваліфікованих робітників уміння, навички професійної діяльності, готувати їх до застосування отриманих знань у практичній діяльності.
	Постійно підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру.
	Сприяти розвитку комунікативної взаємодії учасників освітнього процесу.
	Володіти навичками аналізу інноваційного освітнього середовища.
	Вивчати індивідуальні особливості здобувачів освіти, дбати про розвиток їх здібностей.
	Забезпечувати дотримання вимог охорони праці і техніки безпеки.
	Брати участь у професійній орієнтації молоді.

2. Продовження навчання.

Програма передбачає можливість подальшого розширення та поглиблення професійних знань, умінь, навичок у системі неформальної та інформальної освіти. Співпраця в міжкурсовий період обумовлюється можливістю укладання Угод про співпрацю між Білоцерківським інститутом неперервної професійної освіти і суб'єктами підвищення кваліфікації та наданням подальшої підтримки / супроводу засобами консультацій, проведенням спільних заходів, можливістю участі у наукових заходах, що організовуються Інститутом, тощо.

D. Стиль і методика навчання:

1. Підходи до викладання і навчання.

Викладання, навчання на курсах підвищення кваліфікації відбувається на основі андрагогічних принципів, випереджувального підходу, упровадження інноваційних технологій навчання, модернізації змісту професійного навчання, залучення соціальних партнерів до розроблення державних освітніх стандартів.

2. Система оцінювання

Випускна робота – результат практичної діяльності слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Випускна робота може бути виконана, оформлена та представлена в таких формах:

- узагальнення теоретичного матеріалу за обраною темою у формі реферату;

- опис власного практичного досвіду з теоретичним обґрунтуванням;
- дайджест науково-методичної літератури за обраною актуальною темою;
- практична власна оригінальна розробка навчального заняття, уроку або виховного заходу (за рік, що передує);
- фрагмент календарного планування нового навчального курсу, предмета, заняття, уроку виробничого навчання або складної нової теми з поясненнями та методичними рекомендаціями;
- педагогічний проєкт;
- опис власної розробки технології професійної діяльності;
- портфоліо.

Як випускна робота можуть бути зараховані друковані роботи, а саме: стаття (тези/матеріали конференції), методичні рекомендації, методичні вказівки, підручник, посібник, навчальна програма тощо, якщо вони були підготовлені впродовж навчання на курсах підвищення кваліфікації і/або схвалені вченою (науково-методичною) радою Інституту.

Випускна робота виконується слухачами самостійно, рецензується та публічно ними захищається.

Вимоги до структури, змісту, рівня, порядку виконання та оформлення випускної роботи визначаються окремим положенням, затвердженим в установленому порядку.

Випускові кафедри розробляють і щорічно оновлюють переліки рекомендованих тем випускних робіт для кожної категорії слухачів.

Рішеннями директора, ученої ради Інституту можуть проводитися конкурси випускних робіт слухачів. Організація, періодичність тощо проведення конкурсів визначаються спеціальним положенням.

Самостійна робота організовується кураторами-тьюторами й контролюється завідувачами кафедр. Безпосереднє керування самостійною роботою слухачів здійснює куратор-тьютор навчальної групи.

Шкала оцінювання випускної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації визначається за допомогою трьох шкал: шкалою Європейської кредитно-накопичувальної системи (ECTS), національною шкалою та адаптованою шкалою Інституту (див. Таблиця 1)

Таблиця 1

Шкала оцінювання випускної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації у БІНПО

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Кількість балів
A	Відмінно	90-100
B	Дуже добре	85-89
C	Добре	75-84
D	Посередньо	65-74

Е	Задовільно	60-64
Ех	Незадовільно з можливістю повторного складання за умови виконання певної додаткової роботи	35-59

Контрольні заходи. Види контролю

Контрольні заходи	<p>Обов'язкова форма організації освітнього процесу, їх основою є педагогічний контроль (далі – контроль), суть якого полягає в одержанні інформації щодо результатів освітньої діяльності слухачів.</p> <p>Слухачі курсів підвищення кваліфікації за бажанням можуть встановити рівень розвитку сукупності або окремих професійних компетентностей та оцінити на таких засадах результативність освітнього процесу. Відповідні матеріали розробляються та затверджуються кафедрами і надаються слухачам науково-педагогічними працівниками Інституту.</p>
Поточний контроль	Проводиться у вигляді тестування (у сукупності – не більше 20 запитань) з оцінкою «зараховано» або «не зараховано» (за умови 70% правильно обраних відповідей зі 100% можливих).
Підсумковий контроль	Проводиться з метою визначення успішності підвищення кваліфікації слухачів у вигляді захисту випускної роботи з оцінкою «зараховано» або «не зараховано». Для слухачів підвищення кваліфікації, які навчаються заочною формою навчання цей контроль здійснюється у формі заліку з оцінкою «зараховано» або «не зараховано».

Слухачам, за результатами проходження підвищення кваліфікації, видається документ про підвищення кваліфікації: свідоцтво, сертифікат тощо.

Е. Програмні компетентності (інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні або фахові).

Інтегральна компетентність старшого майстра закладу професійної (професійно-технічної) освіти	– здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук, проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог
--	---

Ключові компетентності³	спілкування державною мовою	а саме розширення професійного словникового запасу, розвиток вміння лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень, усно і письмово висловлюватися, сприймати, розуміти й інтерпретувати поняття і факти, використовувати мовні засоби в освітньому процесі, викликати почуття естетичного задоволення у спілкуванні, обирати мовні і мовленнєві засоби з урахуванням морального кодексу і культурних традицій (дотримання мовного етикету, доречність мови)
	спілкування іноземними мовами	здатність зіставляти термін чи буквене позначення з його походженням з іноземної мови
	математична компетентність	здатність і бажання застосовувати логічне та просторове мислення, використовувати відповідні засоби, зокрема статистичні дані, а також презентації (формули, моделі, конструкції, графіки, діаграми), а також вживати й оцінювати логічні ланцюжки аргументів, інтерпретувати результати, оцінювати похибку обчислень
	цифрова компетентність	це впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної педагогічної діяльності та участі у житті суспільства. Включає розвиток цифрової та інформаційної грамотності, комунікацію та співпрацю, створення цифрового контенту (зокрема, для використання в освітньому процесі),

³ У Рамковій програмі оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя, схваленої Європейським парламентом і Радою Європейського Союзу 17 січня 2018 року, виокремлено й конкретизовано вісім ключових компетентностей.

Ключові компетентності необхідні для підвищення особистого потенціалу і розвитку, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства, розвиваються в процесі навчання протягом усього життя, починаючи з раннього дитинства шляхом формального, неформального та інформального навчання.

Усі ключові компетентності сприяють успішному життю в суспільстві. Такі навички, як критичне мислення, аналітичне мислення, вирішення проблем, творчість, робота в команді, уміння спілкування і проводити переговори, прийняття рішень, саморегуляція, стійкість, емпатія, участь, повага до різноманітності, враховуються в усіх ключових компетентностях.

		кібербезпеку та вирішення проблем
	особиста, соціальна та навчальна компетентність	це здатність усвідомлювати внутрішні стани, ефективно управляти часом та інформацією, конструктивно працювати в педагогічному колективі, з батьками та здобувачами освіти, залишатися стійкими і керувати власним навчанням та кар'єрою. Для успішних міжособистісних відносин та соціальної участі важливо розуміти кодекси поведінки та правила комунікації, прийнятні як у суспільстві, так і освітньому середовищі. Соціально важливим є вміння конструктивно спілкуватися в різних середовищах, співпрацювати в командах та вести переговори. Воно передбачає толерантність, висловлення своєї та розуміння точок зору інших людей, а також здатність формувати і підтримувати впевненість і співчуття
	громадянська компетентність	здатність діяти як відповідальні громадяни і повною мірою брати участь у соціальному житті. Критичною для цієї компетентності є здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми в суспільних інтересах, зокрема щодо сталого розвитку суспільства. Основою відповідального та конструктивного ставлення до громадянської компетентності є повага до прав людини. Це передбачає також бажання брати участь у демократичному ухваленні рішень на всіх рівнях, підтримання соціальної та культурної різноманітності, гендерної рівності, соціальної згуртованості, готовності поважати приватність інших людей та брати на себе відповідальність за навколишнє середовище
	Комунікативна компетентність	здатність до ефективного прямого та зворотного зв'язку з учасниками освітнього процесу та потенційними

		стейкхолдерами. Передбачає здібність до ефективного спілкування у межах професійних обов'язків, що передбачає вміння обмінюватися інформацією, сприймати співрозмовника, усвідомлювати його потреби, розуміти його почуття і психологічні стани, досягати взаєморозуміння.
--	--	--

Загальні компетентності:	Освітологічна	здатність інтегрувати знання з сучасної педагогіки, психології та філософії, освітньої політики й економіки освіти в цілісну стратегію професійної діяльності на засадах людиноцентризму, демонструвати відповідні цінності в освітній діяльності.
	Нормативно-правова	забезпечує ефективне використання у професійній діяльності законодавчих та інших нормативних документів органів державної влади для вирішення відповідних професійних завдань. Передбачає здатність організовувати діяльність фахівців системи освіти та/або власну професійну діяльність на основі нормативно-правових документів, вимог безпеки життєдіяльності, ринку освітніх послуг, автономії закладу / установи / організації освіти та академічної свободи тощо.
	Екологічна компетентність	здатність професіонала до ситуативної діяльності в природному оточенні, за якої набуті екологічні знання, навички, досвід і цінності актуалізуються в умінні приймати рішення, виконувати відповідні дії (у тому числі, у професійній діяльності), нести відповідальність за прийняті рішення, усвідомлюючи їх наслідки для довкілля.

Загальнопрофесійні	Працезохоронна	інтегрована якість особистості,
---------------------------	-----------------------	---------------------------------

компетентності	компетентність	що визначає її здатність до збереження власного життя та життя співробітників та учнів закладу професійної (професійно-технічної) освіти у ході професійної діяльності та виявляється у здатності орієнтуватися у складних професійних ситуаціях, умінні аналізувати потенційні небезпеки під час освітнього процесу, системних рішень з усунення небезпек.
	Енергозберезувальна компетентність	якість особистості, що визначає її здатність до енергозбереження як діяльності (наукової, організаційної, практичної, інформаційної), спрямованої на раціональне використання енергії та природних ресурсів.
	Економічна компетентність	сукупність економічних знань і практичних умінь, досвід, економічна культура та мислення, наявність стійкої потреби й інтересу до професійної компетентності. Складниками економічної компетентності є: сукупність економічних знань; економічна свідомість; економічне мислення; економічні якості.
	Дослідницька	здатність спрямувати себе певним шляхом для досягнення важливих цілей, Робота в команді: здатність до роботи в команді і прийняття на себе відповідальності за вирішення задач.
	Персональна	здатність до постійного підвищення освітнього рівня, потреба у самоактуалізації та реалізації власного особистісного потенціалу,

		здатність самостійно засвоювати нові знання та вміння, здатність до саморозвитку.
	Соціокультурна	характеризується гуманістичним спрямуванням педагогічної діяльності. Передбачає здатність педагогічного працівника демонструвати розвинутий емоційний інтелект, педагогічну культуру та етику, дотримання норм професійної етики з усіма суб'єктами освітнього процесу; сприймання молодого покоління як генерації, яка має особливі цінності та потреби; виховувати толерантне ставлення до несхожості людей між собою у міжкультурному середовищі. Обумовлює орієнтацію особистості на здобування освіти впродовж життя та особистісний духовний розвиток; чіткі критерії в пізнанні, оцінюванні й використанні певних моделей поведінки
	Андрагогічна компетентність	визначається здатністю створювати оптимальні умови для навчання дорослих, вирішувати професійні проблеми і завдання з використанням знань, професійного та особистісного досвіду; передбачає розвиток творчих здібностей дорослої людини; сприяє опануванню вміннями, навичками планування, реалізації, відбору змісту, форм, методів навчання та здійсненню не тільки традиційної інформаційно-

		<p>накопичувальної, але й методологічно-орієнтованої освіти, необхідної людині для роботи з потоком інформації, що постійно розширюється. Структурними компонентами андрагогічної компетентності є: мотиваційно-цільовий, аксіологічний, когнітивний, операційно-діяльнісний, рефлексивно-оціночний; формування андрагогічної компетентності потребує використання інноваційних педагогічних технологій.</p>
--	--	--

<p>Спеціальні (фахові, предметні, посадові) компетентності</p>	<p><i>Професійно-педагогічна</i></p>	<p>здатність планувати, організовувати та контролювати діяльність суб'єктів освітнього процесу закладів професійної (професійно-технічної) освіти та власну професійну діяльність в умовах реформ і соціальних трансформацій; здатність до вибору оптимальних прийомів, методів та форм навчання, застосування інноваційних технологій на основі володіння технологіями створення сприятливих умов для освітнього процесу.</p> <p>Професійно-педагогічна компетентність має такі складові:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дидактична компетентність</i> (здатність до володіння методами та технологіями створення сприятливих умов для навчального процесу, вибору оптимальних прийомів, методів та форм навчання, застосування інноваційних технологій), - <i>виховна компетентність</i> (здатність педагога формувати в учнів почуття громадянської та професійної відповідальності, загальної культури,
---	---	--

		етики та поведінки; вміння застосовувати інноваційні форми та методи виховної роботи, вміння контролювати та критично аналізувати результати виховної роботи).
	<i>Інноваційна</i>	здатність педагога забезпечувати використання інновацій у освітньому процесі, поглиблювати спеціальні теоретичні знання з педагогічної інноватики, розвивати уміння ефективного застосування інноваційних педагогічних технологій на практиці через систему мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога.
	<i>Соціально-психологічна</i>	здатність забезпечувати оптимальні соціально-психологічні умови функціонування учнівського та педагогічного колективів; сприяти взаємодії та згуртованості всіх учасників освітнього процесу; налагодженню міжособистісних відносин (взаємодія, відображення соціальних оцінок, регуляція поведінки тощо); володіти формами та методами психологічного супроводу освітнього процесу на основі толерантності; сприяти розвитку мотивації професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Соціально-психологічна компетентність має такі складові : - <i>мотиваційна компетентність</i> (це здатність педагога до позитивного емоційного сприйняття професійної діяльності, до навчання та інтегрування власного досвіду у нові ситуації професійної діяльності, а також до гнучкості та адаптивності; усвідомлення мети діяльності і бажання постійного підвищення власного освітнього рівня та прояв

		<p>інтересу до підвищення кваліфікації);</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>конфліктологічна компетентність</i> (це здатність особистості передбачати конфліктні ситуації, вирішувати їх на справедливій основі, психологічно впливати на сторони що конфліктують з метою зниження негативних наслідків конфліктів).
	<p><i>Науково-методична</i></p>	<p>здатність професіонала до проектування, реалізації і контролю якості процесу професійної підготовки кваліфікованих робітників, здійснення інструктування учасників навчального процесу на підставі системи наукових і предметних знань та професійно-методичних умінь, які базуються на опануванні спеціальних предметів та методиці професійного навчання. Ця компетентність має такі складові::</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>концептуальну компетентність</i> (здатність забезпечувати оптимальні умови при організації професійно-практичної підготовці на підставі знань щодо теоретичних засад та методики професійного навчання); - <i>інструментальну компетентність</i> (здатність оперувати сучасним інструментарієм навчального процесу - формами, методами, прийомами на підставі володіння базовими професійними уміннями); - <i>технологічну компетентність</i> (здатність впроваджувати у професійно-практичну підготовку інноваційні технології навчання в залежності від специфіки професії); - <i>інформаційну компетентність</i> (здатність забезпечувати професійно-

		<p>практичну підготовку сучасними засобами інформатизації навчального процесу),</p> <p>- <i>адаптивну компетентність</i> (здатність проводити дидактичний аналіз навчального матеріалу відповідно до запланованого рівня засвоєння знань та умінь, специфіки професійної діяльності для забезпечення ефективної професійно-практичної підготовки),</p> <p>-<i>інструктивно-методичну компетентність</i> (здатність проводити консультації та доводити до відома педагогічних працівників професійно важливу інформацію та особистий досвід у галузі професійної діяльності).</p>
	<i>Фахова (спеціальна)</i>	здатність професіонала поєднувати теорію і практику при вирішенні професійних завдань і проблем, яка базується на сукупності загальнотехнічних і спеціальних знань, умінь самостійно формувати та вирішувати складні нетипові навчально-виробничі завдання.
	<i>Творча</i>	це здатність педагога продуктивно організувати вирішення навчально-методичних проблем щодо удосконалення професійно-практичної підготовки неординарними способами, діяти у нетипових навчально-виробничих ситуаціях відповідно до його інтелектуального рівня, здатність до використання інноваційних технологій виробництва при навчанні професії.
	<i>Інформаційно-технологічна</i>	здатність набувати та застосовувати інформаційно-технологічні знання, навички, вміння, особистий досвід у сфері пошуку, оцінювання,

	<p>використання, збереження, аналізу, оформлення й передачі інформації за допомогою різних інформаційно-комунікаційних засобів, методів і форм професійно-педагогічної діяльності; оперативно орієнтуватися в інформаційно-технологічному просторі закладу професійної (професійно-технічної) освіти, брати активну участь у його формуванні, успішно реалізовувати інформаційно-аналітичну функцію як суб'єкта професійно-педагогічної діяльності в системі професійної (професійно-технічної) освіти.</p>
--	---

Г. Програмні результати навчання (знання і розуміння, розвинені вміння, диспозиції (цінності, ставлення).

1. Організовувати професійну діяльність на засадах людиноцентризму, керуючись нормативно-правовими документами, вимогами соціальних трансформацій, євроінтеграційних процесів у освітньому середовищі та без порушення рівноваги у системі «суспільство-природа».

2. Планувати і контролювати впровадження інноваційних педагогічних та новітніх виробничих технологій у професійну підготовку робітничих кадрів.

3. Здійснювати психолого-педагогічний супровід освітнього процесу, підтримку й розвиток всіх його суб'єктів.

4. Здійснювати якісне проектування та планування організації професійно-практичної підготовки на підставі знань щодо теоретичних засад та методики професійного навчання.

5. Організовувати розробку та вдосконалення навчально-методичного супроводу професій на підставі застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

6. Мотивувати себе та суб'єктів освітнього процесу до самоактуалізації та реалізації власного особистісного потенціалу.

7. Створювати необхідні психолого-педагогічні умови попередження й подолання конфліктів та професійного вигорання майстрів виробничого навчання закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

8. Демонструвати належні вміння діалогічного спілкування з учасниками освітнього процесу.

9. На відповідному рівні планувати, прогнозувати та організувати управлінську діяльність щодо професійно-практичної підготовки робітничих кадрів в умовах євроінтеграційних процесів.

10. Створювати сприятливі умови для формування у майбутніх кваліфікованих робітників почуття громадянської та професійної відповідальності, загальної культури, етики та поведінки.

11. Застосовувати інноваційні форми та методи навчання та виховання.

12. Контролювати та критично аналізувати результати виховної роботи.

13. Уміти продуктивно організувати вирішення навчально-методичних проблем щодо удосконалення професійно-практичної підготовки неординарними способами.

14. Упроваджувати нові моделі співпраці між закладом освіти та ключовими стейкхолдерами.

15. Розвивати (саморозвивати) та вдосконалювати професійно важливі якості особистості.

16. Використовувати інноваційні методи й форми управління колективом в аспекті особистісно-орієнтованого підходу та мотивації колективу до професійно-особистісного розвитку.

17. Здійснювати пошук, опрацювання, аналіз та презентацію професійно важливих знань та даних експериментальних досліджень із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

18. Застосовувати основні принципи державної політики у галузі охорони праці та безпеки життєдіяльності.

19. Управляти матеріально-технічними, фінансовими, трудовими ресурсами, внутрішніми і зовнішніми зв'язками закладу освіти відповідно до діючого законодавства у межах своєї компетенції.

20. Здійснювати пошук, опрацювання, аналіз та використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності.

21. Використовувати можливості програмних засобів для створення презентацій, електронних посібників, даних експериментальних досліджень із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

22. Виявляти та ідентифікувати об'єкти інтелектуальної власності.

23. Застосовувати різноманітні підходи та методи і здійснювати ефективні способи охорони інтелектуальної власності.

24. Використовувати екологічні знання та запобігати негативному впливу на екосистему при виконанні професійних обов'язків.

25. Демонструвати прихильність до етичних зобов'язань, професійних цінностей, етики поведінки у професійній діяльності.

Зміст і навчальні елементи освітньої (освітньо-професійної) програми.

Інваріантна складова

МОДУЛЬ 1. ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ

Мета модуля: розвиток економіко-правової компетентності, а також компетентності з охорони праці та БЖД шляхом ознайомлення старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти з новим у законодавстві України в галузі освіти, поглиблення їхніх знань щодо основних нормативно-правових актів, які регулюють діяльність педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти, вдосконалення знань старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо основних нормативно-правових актів з охорони праці та БЖД, розвитку здатності до впровадження сучасних наукових уявлень у процес забезпечення безпеки учасників освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти; поглиблення знань, вмінь та навичок з організації роботи з охорони праці та БЖД в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Зміст модуля:

Трудові відносини в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Законодавчі акти, які регулюють діяльність педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) підготовки. Кодекс законів про працю України. Трудові відносини в Законах України «Про освіту», «Про професійно – технічну освіту», «Про відпустки», «Про оплату праці», «Про колективні договори та угоди». Постанови Кабінету Міністрів. Накази Міністерства освіти та науки України з питань регулювання діяльності установ освіти. Локальні нормативні акти, їх види та значення. Трудовий та колективний договори в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Оплата праці педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти. «Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти», затверджена наказом МОУ № 102 від 15.04.93. Нормативно-правова база проходження атестації і сертифікації. Порядок проходження атестації. Порядок та умови проходження сертифікації. Матеріальна відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них трудових обов'язків. Визначення розміру шкоди, що підлягає покриттю через суд. Трудовий розпорядок. Стягнення за порушення трудової дисципліни до працівника.

Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці. Закон України «Про охорону праці». Основні державні законодавчі, міжгалузеві та галузеві нормативні акти з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Управління охороною праці. Система управління

охороною праці (СУОП). Служба охорони праці підприємства. Основні функції управління охороною праці. Види і порядок проведення навчання з охорони праці. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Проходження інструктажів, навчання та перевірки знань з питань охорони праці, надання першої допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки у разі виникнення аварії. Перевірка знань працівників з питань охорони праці на підприємстві. Спеціальне навчання з питань охорони праці. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб. Позачергове навчання і перевірка знань посадових осіб, а також фахівців з питань охорони праці. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Основи техніки безпеки. Електробезпека. Пожежна безпека. Кодекс цивільного захисту України. Порядок розробки і затвердження інструкцій з охорони праці. Зміст і побудова інструкцій. Викладення тексту інструкцій. Розроблення, затвердження та введення в дію інструкцій. Реєстрація, облік і видача інструкцій на підприємстві. Перегляд інструкцій. Безпека життєдіяльності. Безпека життєдіяльності як категорія. Основні функції БЖД. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Система управління безпекою життєдіяльності в Україні.

Варіативний складник

1. Екологічні аспекти сталого розвитку.
2. Сучасні стандарти охорони праці.
3. Механізми соціального захисту педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Інтелектуальна власність у трудових відносинах педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

МОДУЛЬ 2. ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Мета модуля: удосконалення та розвиток загальних та спеціальних компетентностей старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що забезпечують результативність їх професійної діяльності та сприяють особистому розвитку в умовах соціальних трансформацій та євроінтеграційних процесів в освіті; оновлення знань та вдосконалення умінь щодо: реалізації компетентнісного підходу до підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; інноваційного розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти на підставі сучасних моделей співпраці із роботодавцями; проектування, організації та контролю процесу підготовки професійно компетентних майбутніх робітників, конкурентоздатних на сучасному ринку праці; впровадження сучасних технологій навчання та новітніх виробничих технологій у професійну підготовку робітничих кадрів; розвиток умінь щодо впровадження інноваційних форм і методів освітнього менеджменту.

Зміст модуля:

Сутність педагогічного менеджменту. Головна мета діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти в умовах євроінтеграції. Гуманістична педагогіка як основа ефективного функціонування освітніх організацій. Організація педагогічної діяльності на гуманістичних засадах. Принципи гуманізації управління освітніми організаціями. Зміст, структура і компоненти педагогічного менеджменту. Закономірності, принципи та функції управління. Методи управління в освітньому менеджменті. Складові процесу управління. Поняття педагогічного менеджменту. Особливості інновацій в освіті. Характеристика основних функцій та типів інновацій. Сутність та стилі управління в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Ключова різниця між менеджером і лідером. Лідерські якості і поведінка. Теорії ефективного управління.

Розробка та прийняття управлінських рішень. Розробка та прийняття рішення як компонент управління закладом професійної (професійно-технічної) освіти. Основні етапи процесу підготовки та прийняття управлінського рішення: виявлення і усвідомлення проблеми, чітке формулювання завдання, визначення обмежень та критеріїв для прийняття рішення, всебічний розгляд та аналіз альтернатив, оцінка альтернатив, вибір найкращого рішення. Взаємозв'язок зовнішніх та внутрішніх чинників управлінських рішень в умовах децентралізації управління освітою. Залежність стратегій прийняття рішень від певних рис особистості керівника. Види і типи управлінських рішень. Роль педагогічного менеджменту в підвищенні ефективності освітнього процесу закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Технології педагогічного менеджменту. Характеристика системи соціально-психологічної взаємодії учасників освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Особливості функцій педагогічної взаємодії в умовах оновленої парадигми. Технології проєктування діяльності закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Перспективне та поточне планування у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Технології прийняття управлінського рішення старшого майстра. Технології стимулювання інноваційної діяльності майстрів виробничого навчання закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Маркетингові та PR-технології закладу професійної (професійно-технічної) освіти.

Професійний розвиток старшого майстра в умовах безперервної професійної освіти. Визначення дефініції «професійний розвиток педагогічного працівника» у науковій літературі. Складники професійного розвитку педагога ЗП(ПТ)О. Умови професійного розвитку старшого майстра на сучасному етапі. Андроґогічні принципи професійного розвитку старшого майстра. Створення акмеологічного освітнього середовища у ЗП(ПТ)О.

Фасилітація професійного розвитку старших майстрів виробничого навчання. Фасилітативна діяльність педагога в контексті людиноцентристської парадигми освіти. Основні принципи фасилітативної підтримки професійного розвитку майстрів виробничого навчання в системі безперервної професійної освіти. Науково-методичний супровід професійного розвитку майстрів

виробничого навчання в умовах акмеологічного середовища. Фасилітація як ефективний інструмент управління професійним розвитком майстрів виробничого навчання.

Варіативний складник

1. Організація профорієнтаційної роботи у ЗП(ПТ)О.
2. Технології комунікативної взаємодії учасників освітнього процесу.
3. Розвиток медіакультури та медіаграмотності педагога професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Організаційні умови розвитку готовності майстрів виробничого навчання до інноваційної діяльності.
5. Моніторинг якості освіти в контексті взаємодії зі стейкхолдерами.
6. Тайм-менеджмент як складник організаційної культури педагога.
7. Фасилітація в професійній діяльності старшого майстра.

МОДУЛЬ 3. ДИДАКТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Мета модуля: вдосконалення та розвиток науково-методичної та фахової (спеціальної) компетентності слухачів, сприяння формуванню професійно-важливих якостей особистості та готовності до інноваційної діяльності в сучасних умовах освіти шляхом поглиблення та систематизації знань, формування і розвитку умінь слухачів із методики проектування, планування та реалізації професійно-практичної підготовки в умовах закладу професійної (професійно-технічної) освіти та підприємства, формування готовності до впровадження в освітній процес новітніх технологій виробництва на засадах об'єктивності та особистісно-орієнтованого підходу.

Зміст модуля:

Дидактика професійної освіти. Методичні основи планування професійно-практичної підготовки. Професійно-практична підготовка кваліфікованих робітників у сучасних умовах. Форми і методи професійно-практичної підготовки. Методика розробки сучасного комплексного методичного забезпечення професії. Організаційно-методичні засади контролю професійно-практичної підготовки. Напрями удосконалення ефективності професійно-практичної підготовки.

Дидактика професійної освіти в умовах виробництва: практико-зорієнтований аспект. Ефективність реалізації дуальної форми навчання в сучасних умовах. Планування та організація професійного навчання на виробництві. Форми і методи підготовки кваліфікованих робітників в умовах підприємства. Організація обліку та контролю за ходом виробничої практики. Організація і проведення державної кваліфікаційної атестації.

Варіативний складник

1. Компетентнісний урок виробничого навчання як цілісна дидактична система.
2. Новітні виробничі технології в галузі.
3. Методика розроблення навчально-технічної документації.

МОДУЛЬ 4. ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Мета модуля: розвиток та удосконалення науково-методичної та фахової компетентності слухачів, сприяння формуванню готовності до інноваційної діяльності в сучасних умовах освіти шляхом поглиблення та систематизації комплексу організаційно-методичних умінь слухачів, спрямованих на впровадження освітніх інновацій у професійно-практичну підготовку кваліфікованих робітників, оновлення знань та розвиток умінь слухачів щодо сутності сучасних технологій навчання професії, відбору технологій навчання у залежності від специфіки професії, надання методичної допомоги майстрам виробничого навчання щодо способів та засобів реалізації провідних технологій навчання у професійно-практичну підготовку кваліфікованих робітників.

Зміст модуля:

Сучасні освітні практики в процесі виробничого навчання. Технологізація освітнього процесу. Технологія проблемного навчання. Технології моделювання професійної діяльності. Проектна технологія навчання. Інтегративно-модульна технологія навчання. Інтерактивні технології навчання. Кейс-технологія і методика її реалізації. Сучасні освітні практики у поза аудиторній навчальній діяльності ЗП(ПТ)О. Реалізація сучасних освітніх практик у процес виробничого навчання.

Варіативний складник

1. Методика розроблення робочого зошита.
2. Методика розроблення портфоліо для атестації і сертифікації педагогам.
3. Розвиток творчості педагога ЗП(ПТ)О.
4. Кейс-технології в професійній діяльності педагога професійної (професійно-технічної) освіти.
5. Квест-технології як засіб розвитку професійних компетентностей.

МОДУЛЬ 5. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Мета модуля: розвиток цифрової компетентності старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти шляхом підвищення обізнаності про основні поняття захисту інформації та інтелектуальної власності, придбання навичок, необхідних для забезпечення охорони, використання та захисту інформації та прав інтелектуальної власності, формування, закріплення, вдосконалення та систематизація знань, вмінь та навичок старших майстрів щодо використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Зміст модуля:

Цифрові технології в закладі професійної (професійно-технічної) освіти. E-LEARNING В Україні. Основні види електронних освітніх ресурсів.

Функціональна класифікація ЕОР. Вимоги до ЕОР. Дотримання законодавства України щодо захисту авторських прав. Засади функціонування е-платформ. Функціональне призначення та інформаційне наповнення освітніх платформ. Права та обов'язки користувачів е-платформ. Порядок доступу користувачів до інформаційних ресурсів та захист інформації в е-платформі. Міжнародні та українські освітні платформи. Платформи та ресурси для самоосвіти викладачів. Співпраця в проекті. Створення спільного цифрового середовища для проекту. Голосові та відео чати. Календар для візуалізації строків та етапів реалізації. Параметри обмеженого доступу до інформації. Форми узагальнення результатів проекту. Блог, як засіб масової комунікації. Основи педагогічного дизайну. Доповнена та віртуальна реальність, гейміфікація в освіті. Освітні відеокасти, скрайб-ролики в освітньому процесі. Інструменти візуалізації даних: 3d моделювання, дизайн інфографіки, інтелект-карти, таймлайни в освіті, QR-коди, хмари слів. Комп'ютерні технології в освітніх вимірюваннях. Загальні питання комп'ютерного тестування. Класифікації та види комп'ютерних педагогічних тестів. Сервіси Web 2.0, та їх використання в освіті та освітніх вимірюваннях. Програмні засоби для локального тестування. Мережеве програмне забезпечення для проведення тестування. Розроблення та використання електронних форм для проведення опитування та анкетування. Веб-сервіси для проведення опитування та анкетування. Персональний веб-сайт як методичний інструмент в роботі педагога. Створення, збереження та редагування персонального сайту. Цифрові книги. Сутність та переваги застосування електронного підручника. Зміст, організація матеріалу е-підручника. Вимоги до інтерфейсу та дизайну е-підручника. Технічні і функціональні вимоги (перенести к підручникам). Створення електронних робочих зошитів. Модель використання соціальних мереж. Стратегія спільного навчання, співпраці в соціальних мережах. Персональний профіль. Доступ до контенту інших персональних сторінок. Спільноти як суспільне явище. Пошук інформації в спільнотах. Дописи. Створення та модерування спільноти. Безпека в соціальних мережах. Соціальна культура. Спілкування в соціальних мережах. Захист персональних даних. Забезпечення інформаційної безпеки держави, організації, особистості. Критерії оцінки інформаційної безпеки. Види кібербулінгу. Стратегії і заходи протидії кібербулінгу в закладі освіти. Приватність і публічність у кіберпросторі. Основи медіаграмотності. Фейк, види фейків (тролі, боти, фейкові акаунти у соціальних мережах, фейкові сайти). Захист від маніпуляції та фейків. Ресурси верифікації інформації. Виховання культури користувача Інтернету. Використання антивірусних програм.

Варіативний складник

1. Технології дистанційного навчання в умовах закладу професійної (професійно-технічної) освіти.
2. Хмарні технології в освіті.
3. Технологія проведення вебінарів.

МОДУЛЬ 6. ПСИХОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета модуля: поглиблення знань та формування умінь старших майстрів щодо психологічних аспектів організації професійної діяльності майстрів виробничого навчання; удосконалення психолого-педагогічної компетентності в управлінській діяльності, формуванні та розвитку професійно-важливих майстрів виробничого навчання; стимулювання мотивації професійного розвитку й саморозвитку особистості старшого майстра; систематизація знань старших майстрів про професійну мобільність майстра виробничого навчання, вдосконалення можливостей в дослідженні і розвитку професійно-важливих якостей майстра виробничого навчання, розвиток управлінської культури старшого майстра.

Зміст модуля:

Психологічні аспекти діяльності педагога професійної освіти: психологія праці як наукова та науково-практична дисципліна; значення психології праці для оптимальної організації професійної діяльності майстрів виробничого навчання; психологічна сутність трудової діяльності; психологічні ознаки трудової діяльності за Є.О. Клімовим, її відмінності від інших видів діяльності; психологічна структура професійної діяльності; основні фізіологічні характеристики трудової діяльності; поняття кваліфікація; реальна й формальна кваліфікація; професіограма; індивідуальні особливості суб'єктів праці; професійна спрямованість особистості; професійні типи особистості за Дж. Холландом; рушійні сили людини як суб'єкта праці; поняття та основні чинники ризику розвитку професійного вигорання; прийоми та методи запобігання професійному вигоранню, професійній деформації майстра виробничого навчання в сучасному закладі професійної (професійно-технічної) освіти; допомога майстрові виробничого навчання у кризовому періоді.

Професійно-важливі якості особистості майстра виробничого навчання: професійно-важливі якості як підґрунтя та основна умова виконання професійної діяльності майстра виробничого навчання; психологічні основи формування професійних якостей фахівців професій типу “людина – людина”; індивідуально-психологічні особливості особистості майстра виробничого навчання як засіб забезпечення його успішної професійної діяльності (технічний склад мислення і практичні навички ручної праці, педагогічна майстерність. аналітичність мислення, великий обсяг оперативної і довгострокової пам'яті, практичні навички з відповідної професії, гарний розподіл і переключення уваги, витримка, самовладання, відповідальність, працездатність, чуйність, доброзичливість, спостережливість, уміння працювати в освітньому середовищі; розвиток стесостійкості як професійно-важливої якості особистості; формула успіху конкурентоспроможного майстра виробничого навчання.

Розвиток управлінської культури старшого майстра: поняття управлінської культури, її основні задачі і функції; сутність управлінської культури старшого майстра у сучасному закладі професійної (професійно-технічної) освіти; структура управлінської культури, її види; методологічні

підходи розвитку управлінської культури старшого майстра; культура прийняття управлінських рішень старшим майстром; сутність поняття «управлінське рішення» та рівні організації управлінських рішень; основні стилі реалізації процесу прийняття управлінських рішень; типи управлінських рішень; культура управлінського впливу у формах та методах звернення до учасників освітнього процесу; соціально-психологічна культура як чинник успішності управлінської діяльності старшого майстра; соціально-психологічні риси ефективного старшого майстра у сучасних умовах; соціально-психологічний клімат як важливий організаційний показник соціально-психологічної культури старшого майстра; поняття технології розвитку управлінської культури; сутнісна характеристика технології розвитку управлінської культури старшого майстра.

Розвиток професійної мобільності майстра виробничого навчання в умовах сучасного ринку праці: мобільність як тенденція діяльності майстра виробничого навчання в умовах сучасного ринку праці; зовнішні та внутрішні детермінанти розвитку професійної мобільності майстрів виробничого навчання (за теоріє Н.В. Василенка); аспекти професійної мобільності (об'єктивний, суб'єктивний, та характерологічний); види професійної мобільності (за П. Сорокіним) (горизонтальна, вертикальна); структура професійної мобільності майстра виробничого навчання (відкритість, активність, адаптивність, комунікативність, креативність, компетентність); професійна мобільність як основа саморозвитку і самовдосконалення майстра виробничого навчання.

Варіативний складник

1. Технологія формування сприятливого соціально-психологічного клімату в умовах закладу професійної освіти.
2. Індивідуалізація професійного розвитку педагога.
3. Мотивація професійної діяльності педагогічних працівників.
4. Розвиток здоров'язбережувальної компетентності педагогічних працівників.
5. Технології запобігання та розв'язання конфліктів у педагогічному колективі ЗП(ПТ)О.
6. Мобінг в освітньому середовищі: попередження та конструктивне подолання.
7. Розвиток готовності педагогічних працівників до інноваційної діяльності.

МОДУЛЬ 7. МОДЕЛЬ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Мета модуля: розширення знань та уявлення старших майстрів про сучасні моделі організації та діяльності закладів П(ПТ)О, порівняння їх можливостей та потенціалу, визначення тенденцій розвитку системи професійно-технічної освіти.

Зміст модуля:

Методичні засади стандартизації змісту професійної освіти. Стандарти професійної освіти, як регламент впровадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти щодо підготовки кваліфікованих кадрів. Призначення професійних стандартів. Теоретичні засади стандартизації змісту професійної освіти. Сучасні наукові підходи та нормативно-правові засади стандартизації професійної освіти. Зарубіжний досвід. Принципи розроблення стандартів П(ПТ)О. Професійні стандарти та кваліфікаційні характеристики. Структура стандартів П(ПТ)О. Методологічні підходи, принципи і концепти стандартизації професійної освіти. Методичні основи стандартизації змісту професійної освіти.

Стратегії розвитку сучасного закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Стратегічний розвиток закладу професійної (професійно-технічної) освіти в умовах сталого розвитку. Ключові фактори підготовки конкурентноспроможних висококваліфікованих робітників. Зміст і принципи взаємодії ЗП(ПТ)О з соціально-економічним середовищем. Підвищення якості освітнього процесу у сучасних ЗП(ПТ)О шляхом застосування інноваційних педагогічних технологій. Кластеризація освітнього простору у ЗП(ПТ)О. Сучасні підходи до побудови моделі інноваційного закладу професійної (професійно-технічної) освіти. Визначення стратегічних напрямків розвитку сучасного закладу П(ПТ)О. Ключові фактори підготовки майбутнього висококваліфікованого робітника.

Варіативний складник

1. Стандарти, як регламент впровадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти щодо підготовки кваліфікованих кадрів.
2. Концептуальні засади стандартизації професійної освіти.
3. Стандартизація змісту професійної освіти: розв'язання протиріч.

Варіативний складник (вибіркові спецкурси)

Мета вибіркової частини – забезпечення особистісно-професійних потреб та інтересів старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти шляхом реалізації наступних завдань:

- удосконалення та оновлення знань і вмінь із психолого-педагогічних, методологічних, інформаційно-технологічних та інших питань забезпечення ефективної професійної діяльності відповідно до індивідуальних потреб і запитів старших майстрів;
- активізація самостійної діяльності, розвиток мотивації професійного вдосконалення, що забезпечується можливістю вибору змісту навчання слухачами відповідно до їхніх потреб і запитів;
- сприяння особистісному розвитку старших майстрів закладів професійної (професійно-технічної) освіти як важливому чиннику розвитку їхньої професійної компетентності.

Зміст вибіркової складової складають спецкурси, які поглиблюють зміст модулів професійного спрямування і складають відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у відокремленому структурному підрозділі «Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти» ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПНУ» не менш ніж 25% від загального обсягу годин.

Вибіркові спецкурси:

Варіативний складник модулю 1.

1. Екологічні аспекти сталого розвитку.
2. Сучасні стандарти охорони праці.
3. Механізми соціального захисту педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Інтелектуальна власність у трудових відносинах педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

Варіативний складник модулю 2.

1. Організація профорієнтаційної роботи у ЗП(ПТ)О.
2. Технології комунікативної взаємодії учасників освітнього процесу.
3. Розвиток медіакультури та медіаграмотності педагога професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Організаційні умови розвитку готовності майстрів виробничого навчання до інноваційної діяльності.
5. Моніторинг якості освіти в контексті взаємодії зі стейкхолдерами.
6. Тайм-менеджмент як складник організаційної культури педагога.
7. Фасилітація в професійній діяльності старшого майстра.

Варіативний складник модулю 3.

1. Компетентнісний урок виробничого навчання як цілісна дидактична система.
2. Новітні виробничі технології в галузі.
3. Методика розроблення навчально-технічної документації.

Варіативний складник модулю 4.

1. Методика розроблення робочого зошита.
2. Методика розроблення портфоліо для атестації і сертифікації педагогам.
3. Розвиток творчості педагога ЗП(ПТ)О.
4. Кейс-технології в професійній діяльності педагога професійної (професійно-технічної) освіти.
5. Квест-технології як засіб розвитку професійних компетентностей.

Варіативний складник модулю 5.

1. Технології дистанційного навчання в умовах закладу професійної (професійно-технічної) освіти.
2. Хмарні технології в освіті.
3. Технологія проведення вебінарів.

Варіативний складник модулю 6.

1. Технологія формування сприятливого соціально-психологічного клімату в умовах закладу професійної освіти.
2. Індивідуалізація професійного розвитку педагога.
3. Мотивація професійної діяльності педагогічних працівників.
4. Розвиток здоров'язбережувальної компетентності педагогічних працівників.
5. Технології запобігання та розв'язання конфліктів у педагогічному колективі ЗП(ПТ)О.
6. Мобінг в освітньому середовищі: попередження та конструктивне подолання.
7. Розвиток готовності педагогічних працівників до інноваційної діяльності.

Варіативний складник модулю 7.

1. Стандарти, як регламент впровадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти щодо підготовки кваліфікованих кадрів.
2. Концептуальні засади стандартизації професійної освіти.
3. Стандартизація змісту професійної освіти: розв'язання протиріч.

Анотований перелік спецкурсів представлений у навчальних планах у вигляді Додатка.

Навчальний план програми (назва модуля і тем, кількість годин).**1. План освітнього процесу курсів підвищення кваліфікації
категорії Старші майстри закладів професійної (професійно-технічної) освіти
(очно-дистанційна форма)**

Назва модулів	Кількість кредитів ЄКТС	Загальний обсяг годин	Загальна кількість годин на I етап	I етап (очний) Організаційно-мотиваційний								II етап (дистанційний)								III етап (очний) Підсумково-рефлексійний									
				Аудиторні години					Семінар-практикум*	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)	Загальна кількість годин на II етап	Інтернет-лекція	Семінарські заняття (дистанційно)	Тематичні дискусії (дистанційно)	Науково-практичні конференції (дистанційно)	Спецкурси (дистанційно)	Самостійна робота (спецкурс)	Самостійна робота (у т. ч. підготовка випускної роботи)	Загальна кількість годин на III етап	Аудиторні години					Семінар-практикум*	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)	Підсумков а атестація
				Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні конференції	Спецкурси													Лекції	Семінарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні конференції	Спецкурси				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Модуль №1. Трудові відносини та охорона праці	1	30	8		6					2		18					4	6	8	4		4							
Модуль №2. Педагогічний менеджмент	1	30	8					4			4	16	2						14	6		6							
Модуль №3. Дидактика професійної освіти	1	30	14	2	2			4		2	4	16							16	0									
Модуль №4. Освітні інновації в професійній діяльності педагога професійної (професійно-технічної) освіти	1	30	6		4	2						18	2				4	6	6	6		2					4		
Модуль №5. Цифрові технології в закладі професійної (професійно-технічної) освіти	1	30	4		4							16							16	10		2			4			4	
Модуль 6. Психологія професійної діяльності	1	30	5		2					3		16							16	9				4			5		
Модуль 7. Модель сучасного закладу професійної (професійно-технічної) освіти	1	30	0									20					4	6	10	10		8				2			
<i>Разом</i>	7	210	45	2	18	2	0	8	0	7	8	120	4	0	0	0	12	18	86	45		22	0	0	8	0	6	9	+

Примітки

*семінар-практикум планується за умови укладеного договору про співпрацю з закладами/установами/підприємствами

2. План освітнього процесу курсів підвищення кваліфікації
 категорії **Старші майстри закладів професійної (професійно-технічної) освіти**
 (заочна форма)

Назва модулів	Кількість кредитів ЄКТС	Загальний обсяг годин	Загальна кількість годин на I етап	I етап (очний) Організаційно-мотиваційний								II етап (заочний)								III етап (очний) Підсумково-рефлексійний									
				Аудиторні години				Спецкурси	Семинар-практикум*	Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)	Загальна кількість годин на II етап	Інтернет-лекція	Семинарські заняття (дистанційно)	Тематичні дискусії (дистанційно)	Науково-практичні конференції (дистанційно)	Спецкурси (дистанційно)	Самостійна робота (спецкурс)	Самостійна робота (у т. ч. підготовка випускної роботи)	Загальна кількість годин на III етапі	Аудиторні години				Самостійна робота	Самостійна робота (спецкурс)	Підсумкова атестація		
				Лекції	Семинарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні конференції														Лекції	Семинарські заняття	Тематичні дискусії	Науково-практичні конференції				Спецкурси	Семинар-практикум*
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Модуль №1. Трудові відносини та охорона праці	1	30	8		6					2		18						8	10	4		4							
Модуль №2. Педагогічний менеджмент	1	30	8					4			4	16							16	6		6							
Модуль №3. Дидактика професійної освіти	1	30	14	2	2			4		2	4	16							16	0									
Модуль №4. Освітні інновації в професійній діяльності педагога професійної (професійно-технічної) освіти	1	30	6		4	2						18						8	10	6		2					4		
Модуль №5. Цифрові технології в закладі професійної (професійно-технічної) освіти	1	30	4		4							16							16	10		2			4			4	
Модуль 6. Психологія професійної діяльності	1	30	5		2					3		16							16	9				4			5		
Модуль 7. Модель сучасного закладу професійної (професійно-технічної) освіти	1	30	0									18						8	12	10		8				2			
<i>Разом</i>	7	210	45	2	18	2	0	8	0	7	8	120	0	0	0	0	0	24	96	45		22	0	0	8	0	6	9	+

Примітки

*семинар-практикум планується за умови укладеного договору про співпрацю з закладами/установами/підприємствами

Ключові слова.

Безперервний професійний розвиток – це безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей фахівців після здобуття вищої та/або післядипломної освіти, що дає змогу фахівцю підтримувати або покращувати стандарти професійної діяльності і триває впродовж усього періоду його професійної діяльності.

Вебінар – інтерактивний семінар, організований за допомогою інтернет-технологій. Вебінар, зазвичай, проходить у формі віртуального спілкування між викладачем – ведучим (спікером), який робить доповідь, наочно підкріплену презентацією, та слухачами-учасниками цього online заходу, які мають можливість активно взаємодіяти з ведучим і між собою, а саме: прослухавши доповідь, обговорювати викладений матеріал та коло проблемних питань, означених у ній, виконувати завдання й відповідати на запитання модератора, висловлювати думки, ставити свої запитання й отримувати на них відповіді тощо.

Дистанційна форма навчання передбачає опосередковану взаємодію віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі (e-платформа), яке функціонує з використанням сучасних психолого-педагогічних, андрагогічних та цифрових технологій. Особливості організації підвищення кваліфікації слухачів за дистанційною формою навчання визначаються окремим положенням.

Заочна форма підвищення кваліфікації передбачає навчання слухачів, що поєднує в собі *самонавчання* (самостійного оволодіння освітньою (освітньо-професійною) програмою підвищення кваліфікації за індивідуальною освітньою траєкторією в проміжку між ними, що передбачає кореспондентське навчання, у тому числі – із використанням e-платформи, матеріалів сайтів, паперових носіїв (за вибором слухача, замовника освітніх послуг) і очного навчання, без відриву від виробництва або у вільний від основної роботи час.

Заочно-дистанційна форма підвищення кваліфікації поєднує заочну форму з можливостями дистанційного навчання.

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

Індивідуальна форма підвищення кваліфікації передбачає максимальне врахування освітніх запитів слухача (відбувається на виробництві, в організації шляхом практичного навчання, участі у виконанні трудових обов'язків і завдань під керівництвом висококваліфікованих працівників виробництва та сфери послуг, шляхом державно-приватного партнерства у сфері професійної

(професійно-технічної) освіти); розробку окремих навчальних планів, програм і графіка навчання.

Індивідуальний графік підвищення кваліфікації слухача – робочий документ індивідуальної форми навчання. Оформлюється на спеціальних бланках та містить: настановні дані, зміст вибіркової частини навчального плану (спецкурси), план-графік навчального процесу.

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям (Закон України «Про освіту»).

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб'єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання) (Закон України «Про освіту»).

Ключові компетентності необхідні для підвищення особистого потенціалу і розвитку, розширення можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та активного громадянства, розвиваються в процесі навчання протягом усього життя, починаючи з раннього дитинства шляхом формального, неформального та інформального навчання.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (Закон України «Про освіту»).

Консультація – вид навчального заняття, під час якого слухач КПК одержує від викладача відповіді на конкретні запитання або пояснення конкретних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Контрольні заходи – обов'язкова форма організації освітнього процесу, їх основою є педагогічний контроль, суть якого полягає в одержанні інформації щодо результатів освітньої діяльності слухачів.

Кредит – обсяг змісту підвищення кваліфікації, який (з урахуванням нормативних термінів опанування окремих навчальних елементів і психофізіологічних норм засвоєння змісту навчання та за умови використання оптимальних форм, методів і засобів навчання) може бути засвоєний слухачем курсів підвищення кваліфікації за 30 академічних годин. Назване значення є сумарною кількістю годин аудиторної і самостійної роботи слухача на тиждень.

Навчальний модуль – логічно-самостійний блок змісту підвищення кваліфікації, який забезпечує розвиток базової або посадово-функціональної компетентності слухача курсів підвищення кваліфікації. Структурними складовими навчального модуля є змістові модулі (ЗМ). У традиційній предметній системі навчання аналогом навчального модуля є блок споріднених навчальних дисциплін (навчальних предметів).

Навчальний план – нормативний документ закладу післядипломної освіти, що регламентує підвищення кваліфікації за певним напрямом та розробляється відповідно до освітньо-професійної програми. Навчальний план визначає зміст і форму підвищення кваліфікації, перелік нормативних та вибіркового навчальних модулів, види навчальних занять та їх обсяг, види контролю.

Навчально-тематичний план – нормативний документ закладу післядипломної освіти, що регламентує підвищення кваліфікації за певним напрямом, складається на основі робочої навчальної програми і визначає графік процесу підвищення кваліфікації, перелік та обсяг нормативних і вибіркового змістових модулів, види навчальних занять та їх обсяг, види контролю навчальних досягнень слухачів.

Науково-практична конференція – інтерактивний вид заняття, яке проводиться на заключному етапі навчання, основним змістом якого є обговорення попередньо підготовлених доповідей слухачів з актуальних проблем їхньої професійної діяльності, власного передового досвіду, кращих освітніх практик;

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

Нормативний змістовий модуль – логічно самостійний блок змісту підвищення кваліфікації, який забезпечує розвиток однієї або декількох складових певної базової або посадово-функціональної компетентності слухача курсів підвищення кваліфікації. Опанування кожного нормативного змістового модуля є обов'язковим для всіх слухачів відповідного напрямку підвищення кваліфікації.

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації – це система освітніх компонентів, що визначає вимоги до рівня освіти педагогічних працівників закладів професійної(професійно-технічної) освіти, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік та логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для успішного виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання у формі набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань. Розроблення ОПП відбувається з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей замовників освітніх послуг. Ґрунтується на виборі видів, форм, темпу, методів і засобів навчання впродовж усього андрагогічного циклу.

Очна (денна, вечірня) форма підвищення кваліфікації передбачає навчання слухачів із відривом від виробництва або у вільний від основної роботи час.

Очно-дистанційна форма підвищення кваліфікації поєднує очну форму з можливостями дистанційного навчання.

Педагогічний контроль – обов'язковий компонент підвищення кваліфікації, який реалізується з метою забезпечення зворотного зв'язку із слухачами, визначення рівня розвиненості їх професійної компетентності в результаті підвищення кваліфікації за відповідним напрямом. Зміст, форми та методи педагогічного контролю упорядковуються згідно з профілем професійної компетентності на основі професійної програми підвищення кваліфікації за відповідним напрямом.

Підвищення кваліфікації – важливий чинник безперервної освіти дорослих, складник формальної і неформальної професійної освіти, організована форма навчання дорослих. *Метою підвищення кваліфікації педагогічних працівників* закладів професійної (професійно-технічної) освіти є підготовка інноваційного педагога професійної освіти відповідно до державної освітньої політики, з урахуванням суспільних викликів, роботодавців та ключових стейкхолдерів, який поєднує у своїй професійній діяльності теоретичну та практичну підготовки, має сформовані ключові, професійні та загальнопрофесійні компетентності, готовий конкурувати і бути активним суб'єктом на ринку праці.

Підсумковий контроль проводиться з метою визначення успішності підвищення кваліфікації слухачів у вигляді захисту випускної роботи з оцінкою «зараховано» або «не зараховано». Для слухачів підвищення кваліфікації, які навчаються за очною формою навчання цей контроль здійснюється у формі заліку з оцінкою «зараховано» або «не зараховано».

План-графік – нормативний документ Інституту, який визначає напрями та категорії педагогічних працівників, їх кількісний склад, форми та терміни підвищення кваліфікації впродовж календарного року.

Профіль компетентності – перелік ознак, які характеризують особливості компетентності та визначають кваліфікаційні вимоги до особи, яка займає відповідну посаду чи є представником відповідної професії.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів (Закон України «Про освіту»).

Самостійна робота – складник освітнього процесу, яка забезпечує індивідуалізацію розвитку ключових, професійних та загальнопрофесійних компетентностей слухачів упродовж курсів підвищення кваліфікації.

Семінар-практикум – вид навчального заняття, який передбачає обговорення актуальних проблем реалізації завдань освітньої політики та інноваційної освітньої й управлінської практики, набуття відповідних практичних умінь і навичок.

Спецкурс – цілісна одиниця змісту курсів підвищення кваліфікації, представлена сукупністю теоретичних, семінарських, практичних занять загальним обсягом від 4 год./0,2 – 0,5 кредитів, які системно забезпечують розвиток певної професійної компетентності слухачів.

Стажування – набуття особою практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у певній професійній діяльності або галузі знань. Стажування здійснюється за індивідуальною програмою, що розробляється і затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації. Стажування педагогічних працівників в Інституті здійснюється під керівництвом науково-педагогічного працівника, який має відповідний досвід роботи та кваліфікацію

Тематична дискусія – інтерактивний вид практичного заняття, який має дискусійний характер навколо конкретної проблемної теми, передбачає розвиток умінь у процесі використання попередньо сформованих знань;

Тренінг – групове інтерактивне навчальне заняття, яке ґрунтується на принципах зворотного зв'язку й активної взаємодії всіх учасників, спрямоване на закріплення знань, напрацювання вмінь і навичок відповідно до мети навчання;

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.

Список рекомендованих джерел

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації ґрунтується на ідеях і положеннях *міжнародних документів* із проблем розвитку освіти дорослих в умовах глобалізації та європейської інтеграції, також *загальнодержавних документів*, що становлять нормативно-правову базу післядипломної педагогічної освіти.

На Європейському рівні (у галузі освіти):

1. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: довідник користувача /пер. з англ., за ред. д.т.н., проф. Ю.М. Рашкевича та д.пед.н., доц. Ж.В. Таланової. Львів: Вид-во «Львівська політехніка». 2015.- 106с.
2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG): /Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти; Європейський союз студентів; Європейська асоціація університетів; Європейська асоціація закладів вищої освіти; Конфедерація європейського бізнесу «БІЗНЕСЄВРОПА»; Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти. – Єреван, 2015. URL : http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
3. International Standard Classification of Education ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL : <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

На загальнодержавному рівні (у галузі освіти):

1. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) - [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
2. International Standard Classification of Education ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
3. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання/ пер. з англ. Національного експерта з реформування вищої освіти Програми

Еразмус+, д-ра техн. наук, проф. Ю.М. Рашкевича. Київ: ТОВ «Поліграф плюс», 2016. 80 с.

4. Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: довідник користувача / пер. з англ., за ред. д.т.н., проф. Ю.М. Рашкевича та д.пед.н., доц. Ж.В.Таланової. Львів: Вид-во «Львівська політехніка», 2015. 106 с.

5. Про освіту. Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017р. Голос України. 2017. № 178-179.

6. Про вищу освіту. Закон України № 1556-VII від 1 липня 2014 року. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37-38. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

7. Про професійний розвиток працівника. Закон України від 12.01.2012 № 4312-VI {Із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 5067-VI від 05.07.2012](#), ВВР, 2013, № 24, ст. 243}. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4312-17>

8. Про інноваційну діяльність. Закон України . Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). 2002. № 36. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.

9. Про професійно-технічну освіту. Закон України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/103/98-вр>.

10. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 / розроб. : М. Гаврицька та ін.. К. : Соцінформ, 2010. 746 с.

11. Національна рамка кваліфікацій : Додаток до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

12. ГСВОУ - 07. Галузевий стандарт вищої освіти України. Освітньо-професійна програма підготовки за спеціальністю ”Педагогічна освіта”. Засоби діагностики якості вищої освіти за спеціальністю “Педагогічна освіта”;

13. ДК 003:2010. Національний класифікатор України. Класифікатор професій;

14. Європейська рамка кваліфікацій навчання впродовж життя (ЄРК);

15. Положення про професійно-технічний навчальний заклад (затверджене постановою Кабінету міністрів України від 5 серпня 1998 року, №1240, із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року, № 783, від 13 березня 2013 року, № 180, від 26 червня 2013 року, № 505);

16. Порядок надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики (затверджене постановою Кабінету міністрів України 7 червня 1999 року, № 992 із змінами, внесеними згідно з Постановами

Кабінету міністрів від 27 серпня 2010 року, № 770, від 26 червня 2013 року, № 503);

17. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 7 листопада 2000 року, № 522 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 30 листопада 2012 року, № 1352);

18. Положення про методичну роботу в професійно-технічному навчальному закладі (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 12 грудня 2000 року, № 582);

19. Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах (затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 30 травня 2006 року, № 419 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки від 05 серпня 2008 року № 731, від 10 листопада 2008 року № 1019);

20. Постанова Кабінету Міністрів України № 800 від 21.08.19 р. «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»

21. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України; від 25.04.2013 № 466.

22. Положення про організацію навчального процесу у Державному вищому навчальному закладі «Університет менеджменту освіти» Академії педагогічних наук України (затверджено Вченою радою ДЗВО «УМО» від 18 листопада 2015 р., протокол № 8);

23. Порядок працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням (затверджено постановою Кабінету Міністрів України 27 серпня 2010 року, № 784);

24. Типове положення про атестацію педагогічних працівників (затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 6 жовтня 2010 року, № 930 із змінами, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20 грудня 2011 року, № 1473, від 08 серпня 2013 року, № 1135).

25. Положення про Всеукраїнський конкурс інноваційних технологій у сфері професійно-технічної освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 26 квітня 2013 року, № 471);

26. Типові правила прийому до професійно-технічних навчальних закладів України (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 14 травня 2013 року, № 499, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки від 09 квітня 2014 року, № 344);

27. Методика розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних робітничих професій (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 15 травня 2013 року, № 511);
28. Перелік державних соціальних стандартів у сфері освіти (затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України 12 червня 2013 року, № 499-р);
29. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (затверджено указом Президента України 25 червня 2013 року, № 344/2013).
30. Про національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (Указ Президента України № 344/2013 від 25.06.2012)
31. Середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2017-2021 роки (додаток до Постанови Кабміну від 28.12.2016, №1056).
32. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 14 серпня 2013 року, № 1176.

На Університетському рівні:

1. Положення про організацію освітнього процесу у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (затверджене вченою радою ДВНЗ «УМО» 18 листопада 2015 р., протокол № 8).
2. Положення про куратора-тьютора навчальної групи слухачів курсів підвищення кваліфікації за заочною, дистанційною та очно-дистанційною формами навчання (затверджене наказом ректора ДЗВО «Університет менеджменту освіти» від 24 грудня 2015 р. № 01-01/515 та ін.
3. Також ураховані «Положення про форми навчально-методичної документації для забезпечення освітнього процесу курсів підвищення кваліфікації у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» (2015); Положення про організацію освітнього процесу за дистанційною формою навчання у ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України. - НАПН України, ДЗВО «Ун-т менедж. освіти» (2016); «Кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності педагогічних працівників», професійно-кваліфікаційні характеристики (ПКХ) на основі компетентнісного підходу, освітньо-кваліфікаційні характеристики педагогічних та керівних кадрів, обґрунтовані в Національній рамці кваліфікацій.

На інститутському рівні:

1. Положення про організацію освітнього процесу у Білоцерківському інституті неперервної професійної освіти (схвалено Вченою радою БІНПО, від 27 листопада 2019 року протокол № 5).

2. Положення про підсумкову випускну роботу (схвалено Вченою радою БІНПО, протокол №1 від 18.02.2016).